

Nurmijärven kunnan talousarviokehys 2027

Kunnanhallitus 15.06.2026

628/02.02.00/2026

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Vuosittaisen talousarviovalmistelun käynnistämiseksi kunnanhallitus hyväksyy kunnan hallintosäännön 65 §:n mukaisesti talousarvion suunnittelukehykset ja talousarvion laadintaohjeet, joiden perusteella toimielimet laativat talousarvioehdotuksensa.

Talousarvion 2027 valmistelun lähtökohdat Nurmijärvellä

Nurmijärven kunnan talouden ennuste näyttäyty edelleen haastavana kuluvaan vuosikymmenen osalta talouden tasapainottamistoimenpiteistä ja veroprosentin korottamisesta huolimatta. Kunnan velkaantuminen saatiin katkaistua vuonna 2023, jonka jälkeen lainakanta on kääntynyt uudelleen maltilliseen nousuun. Tulevien vuosien peruspalveluinvestoinnit tulevat voimistamaan velkaantumiskehitystä ja kunnan investointitaso on kaukana kestävästä tasosta. Vuoden 2027 ennakoitaan olevan selkeästi alijäämäinen ilman Sudentullin yritysalueen maakauppaa, jonka myötä vuosi 2027 olisi kolmas perättäinen alijäämäinen vuosi. Vuoden 2027 jälkeen kunnan talous jatkaa alijäämäisellä urallaan, joskin Sudentullin alueen maakaupan toteutuessa kääntäisi tämä yksittäisen vuoden ylijäämäiseksi. Vuosittaisten alijäämien arvioidaan olevan 4-9 milj. euron tasoa, joskin ennusteeseen sisältyy huomattavia epävarmuuksia. Kunnan nettoinvestointitaso kuluvaan vuosikymmenen loppuun asti on lähtötasoltaan ollut keskimäärin noin 68 milj. euroa/vuosi ja investointien tulo-rahoitus-% neljän vuoden tarkastelujaksolla noin 45 prosenttia, joka johtaa investointien rahoittamiseen velkarahalla ja siten lainakannan kasvuun. Tämän seurauksena kunnan lainakannan ennakoitaan lähestyvän vuosikymmenen lopussa 370 milj. euron rajapyykkiä. Lainakannan kasvun hillintä investointien priorisoimisen kautta sekä kunnan käyttötalouden kasvupaineiden hillitseminen on kunnan talouden näkökulmasta ensiarvoisen tärkeää. Kunnan palveluverkkoon tehtävät investoinnit tulisi toteuttaa toiminnallisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla, jotta tuleville vuosille jäisi taloudellista liikkumavaraa, eikä kunta joutuisi investointien toteutuksen laajuuden vuoksi sopeuttamaan kuntalaisten palveluista.

Kunnan taloutta heikentävät erityisesti palvelutuotannon menojen kasvu, jonka taustalla on mm. kunta-alan palkkaratkaisu, työttömyysetuuksien kasvu, väistötilakustannukset sekä suuret investoinnit, kun kunta tulevina vuosina investoi koulu- ja päiväkotiverkkoon. Käyttötalouden menojen kasvun lisäksi tulevien vuosien markkinakorkotasot tulevat olennaisesti vaikuttamaan siihen, kuinka alijäämäiseksi kunnan talous tulee kääntymään. Tulorahoituksen osalta epävarmuudet liittyvät verotulojen tulevaan kehitykseen ja valtionosuusrahoituksen tasoon. Kunnan tulorahoituksen kehitys on viime vuosina jäänyt käyttö- ja investointitalouden kasvusta, joka osaltaan on syventänyt ja tulee syventämään kunnan kokonaistalouden rahoitusvajetta. Rahoitusvajeen kasvu on osaltaan johtanut velkaantumisen kroonistumiseen. Vuoden 2025 tilinpäätöksessä kunnalle oli muodostunut 2,5 milj. euroa rahoitusylijäämää edelliseltä viideltä vuodelta, joka on seurausta edellisten vuosien poikkeuksellisen suurista luovutustuloista ja mm. valtion koronatuesta. Rahoitusylijäämä tulee nopeasti syödyksi tulevina vuosina ja kunnalle kertyy merkittävästi rahoitusvajetta.

Talousarviokehys 2027 on laadittu siten, että siinä on otettu huomioon kunta-alan palkkaratkaisun vaikutukset, hankintasopimusten indeksikorotukset ja muut tiedossa olevat muutokset vuoden 2026 talousarvioon verrattuna. Kunnan ulkoisten toimintamenojen kasvu on rajattu 2,0 prosenttiin, mutta pelkästään henkilöstömenojen muutos verrattuna vuoden 2026 talousarvioon on 4,8 prosenttia. Kokonaisuudessaan toimintakatteen ennakoitaan heikentyvän 5,6 prosenttia. Suunnitelmavuosille 2028 ja 2029 on kasvupaineita erityisesti työllisyydenhoidosta ja henkilöstömenoista johtuen, mutta kasvu pyritään pitämään aisoissa käytettävissä olevilla keinoilla ja sopeutustoimilla. Talousarviokehyksessä tilikauden tulosennuste on 5,6 milj. euroa negatiivinen ja kokonaistalouden rahoitusvaje (=toiminnan ja investointien rahavirta) asettuu -19,8 milj. euroon.

Talousarviokehys 2027

Talousarviokehys vuodelle 2027 on tehty ulkoisten ja sisäisten tuottojen ja kulujen pohjalta. Käyttötalouden kehys on annettu toimiala- ja liikelaitostasolla nettomääräisenä (=toimintakate). Enimmäisinvestoinnit on kehyksessä määritelty bruttomääräisenä vuodelle 2027 ja lisäksi investoinneille on asetettu uutena elementtinä 4 vuoden (2027-2030) nettoinvestointiraami, jota pidetään investointien valmistelun ohjenuorana tulevana vuosina. Investointikehys vuodelle 2027 on 43,5 milj. euroa ja nettoinvestointien 4 vuoden raami on yhteensä 205,4 milj. euroa.

Investoinneissa kehysvalmistelun lähtökohtana on ollut vuoden 2026 talousarviossa päätetty investointiohjelma. Viranhaltijavalmistelussa on todettu, että kyseinen investointiohjelma ylittää lyhyellä aikajänteellä kestävä talouden tason ja nostaa kunnan velka- ja korkorasitusta kohtuuttomasti. Tämän seurauksena investointiohjelmaan on lähdetty neljän vuoden ajanjaksolle tekemään jaksotuksia ja priorisointeja hankkeiden välillä, joiden seurauksena investointimenot tarkasteluajanjaksolle pienenevät noin 70 milj. eurolla. Kyseisillä toimenpiteillä on suora vaikutus kunnan vuotuisiin alijäämiin, koska kyseiset jaksotukset pienentävät vuotuisia korkomenoja sekä poistoja ja hillitsevät lainakannan kasvua.

Käyttötalouden kehysvalmistelun lähtökohtana on ollut vuoden 2026 talousarvio ja vuoden 2026 talousarvioon tehdyt muutokset (uudet vakanssit, pysyvät määrärahojen muutokset osavuositarkastuksissa). Tämän lisäksi toimialoja ja liikelaitoksia on ohjeistettu huomioimaan keskeisiä toiminnallisia ja taloudellisia muutoksia, joita lähtöpohjana ollut vuoden 2026 talousarvio ja vuoden 2026 tilinpäätösennuste eivät sisällä.

Toimialojen ja liikelaitosten kehusehdotusten pohjalta on käyty neuvottelut toimialoittain, jonka jälkeen kehykseen on tehty tarvittavia muutoksia kustannusten kasvun hillitsemiseksi. Merkittävin muutos toimialojen kehyksissä on ulkoisissa kuluissa henkilöstökulujen kasvu (4,2 milj. euroa), ja kasvua on myös palvelusetelikustannuksissa (0,3 milj. euroa) ja kunnan työttömyyskorvauksen maksuosuudessa (0,5 milj. euroa). Kuntatasoisen kehyksen toimintakate on noin 134,5 milj. euroa, joka on 7,1 milj. euroa (5,6 %) kuluvan vuoden talousarviota heikompi.

Ulkoisissa tuloissa merkittävimpiä muutoksia vuoteen 2026 verrattuna on maankäyttökorvausten tuloutusten lasku, maa-alueiden myyntituottojen lasku, erillisavustusten pieneneminen ja vesimaksutuottojen ja liittymismaksujen kasvu. Olennaisia muutoksia toimintatuotoissa ja -kuluissa on eritelty tarkemmin toimiala- ja liikelaitoskohtaisissa kehyslaskelmissa.

Kehyksen vuoden 2027 verotuloarvio perustuu Kuntaliiton 5/2026 veroennustekehikkoon. Kunnallisveroon ei esitetä talousarviokehyksessä muutoksia. Kiinteistöveroprosenttien oletetaan kehyksessä säilyvän lähes kuluvan vuoden tasossa. Kunnallisverotulojen osalta kuva tarkentuu vielä syksyn aikana, kun vuoden 2025 valmistuvasta verotuksesta saadaan ensimmäiset ennakkotiedot. Kehyksessä kunnallisverotulojen arvioidaan kasvavan kuluvan vuoden talousarviosta noin 4,5 milj. euroa (4,5 %) ja vuoden 2025 tilinpäätöstasosta noin 15 milj. euroa (16,7 %). Verotulojen kasvun tulisi jatkua tulevaisuudessa huomattavasti aiempaa suuremmalla tasolla, jotta tulorahoitus pysyisi palvelutuotannon kustannuskehityksen perässä. Kokonaisuudessaan verotulojen ennakoitaan

kasvavan vuoden 2026 talousarvioon nähden 3,3 prosenttia. Huomionarvoista on, että kuluvan vuoden verotuloennuste on hieman talousarviota heikompi, ja ennusteeseen nähden verotulojen ennakoitaan kasvavan 5,8 milj. euroa (4,8 %).

Valtionosuuksien taso vuodelle 2027 on 34,6 milj. euroa, joka on 1,3 milj. euroa (3,8 %) vuoden 2026 alkuperäistä talousarviota suurempi. Vuoden 2027 valtionosuuksia rasittaa vielä vuosina 2023 ja 2024 liikaa maksettujen valtionosuuksien oikaisu, jotka pienentävät valtionosuuksia 1,9 milj. euroa.

Kokonaisuudessaan verorahoitus kasvaa 3,4 prosenttia samalla kun palvelutuotannon nettomenot kasvavat 5,6 prosenttia.

Rahoituserien on kehityksessä arvioitu heikentyvän vuoden 2026 talousarvioon verrattuna noin 1,5 milj. euroa. Kehitykseen vaikuttaa erityisesti markkinakorkojen kehitys, vanhojen matalakorkoisten lainojen uudelleenrahoitus ja uuden velanoton vaikutukset. Korkokulujen ennakoitaan kasvavan 43,3 prosenttia vuoden 2026 talousarvion tasosta. Nurmijärven Sähkön maksaman osingon ennakoitaan pysyvän aiemmalla tasolla.

Kunnan vuosikate asettuu kehityksessä 23,2 milj. euroon. Vuosikatteella kyetään rahoittamaan investoinneista noin 53,2 prosenttia, jonka perusteella nettolainanoton arvioidaan asettuvan 18,0 milj. euroon. Kunnan lainakannan arvioidaan nousevan 227,5 milj. euroon vuoden 2027 loppuun mennessä. Kunnan tilikauden alijäämä asettuu kehityksessä -5,4 milj. euroon.

Käyttötalouden toimiala- ja liikelaitoskohtainen nettokehitys (=toimintakate) vuodelle 2027 ehdotetaan olevan seuraava:

	Kehys 2027	Talousarvio 2026	Muutos TA26-KEH27 (euroa)	Muutos TA26-KEH27 (prosenttia)
Konsernipalvelujen toimiala	-10 849 689	-10 653 192	-196 497	1,8 %
Sivistys- ja hyvinvointitoimiala	-131 822 130	-124 767 940	-7 054 190	5,7 %
Ympäristötoimiala	292 477	-4 980	297 456	
Aleksia liikelaitos	62 000	67 908	-5 908	-8,7 %
Nurmijärven Vesi - liikelaitos	7 769 944	7 953 838	-183 893	-2,3 %

Investointien bruttomääräinen enimmäistaso vuodelle 2027 ehdotetaan olevan seuraava:

	Kehys 2027	Talousarvio 2026	Muutos TA26-KEH27 (euroa)	Muutos TA26-KEH27 (prosenttia)
Bruttoinvestoinnit	-43 530 000	-47 970 000	4 440 000	-9,3 %

Investointien nettomääräinen enimmäistaso seuraavalle 4 vuodelle (=4 vuoden ohjeellinen investointiraami) ehdotetaan olevan seuraava:

	2027	2028	2029	2030	Raami yht.
Nettoinvestoinnit	-42 930 000	-49 455 000	-47 465 000	-65 555 000	-205 405 000

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Esitys

Kunnanhallitus päättää

1. hyväksyä käyttötalouden talousarviokehityksen vuodelle 2027, investointien bruttomääräisen enimmäistason vuodelle 2027 ja investointien 4 vuoden raamin sekä talousarvion laadintaohjeen,
2. valtuuttaa talousjohtajan tekemään tarvittaessa kehukseen toimialojen ja liikelaitosten välisiä kehysmuutoksia toimialajohtajien ja liikelaitosten johtajien yhteisiin esityksiin perustuen,
3. valtuuttaa talousjohtajan tekemään tarvittaessa tekniset korjaukset talousarvion laadintaohjeeseen
4. toteaa, että talousarviokehystä muutetaan tarpeen mukaan, mikäli meno- ja tuloarvioihin syntyy oleellisia poikkeamia talousarviovalmistelun alkuvaiheessa.

Valmistelija

talousjohtaja Erno Kontio, [erno.kontio\(at\)nurmijarvi.fi](mailto:erno.kontio@nurmijarvi.fi)
taloussuunnittelupäällikkö Maiju Paaso, [maiju.paaso\(at\)nurmijarvi.fi](mailto:maiju.paaso@nurmijarvi.fi)
hallintojohtaja Katja Vuorinen, [katja.vuorinen\(at\)nurmijarvi.fi](mailto:katja.vuorinen@nurmijarvi.fi)
sivistysjohtaja Tiina Hirvonen, [tiina.hirvonen\(at\)nurmijarvi.fi](mailto:tiina.hirvonen@nurmijarvi.fi)
tekninen johtaja Juha Oksanen, [juha.oksanen\(at\)nurmijarvi.fi](mailto:juha.oksanen@nurmijarvi.fi)

Päätös**Jakelu**